

Sammanfattning för allmänheten

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014 – 2022

Landsbygdsprogrammet består av stöd och ersättningar som syftar till att utveckla landsbygden. Miljö, hållbar utveckling och innovation är prioriterat.

Det finns tydliga mål uppsatta som programmet ska styra mot. Dessa ska i sin tur bidra till att nå det övergripande målet Smart och hållbar tillväxt för alla som är ett mål i den gemensamma strategin Europa 2020. Förutom mål på EU-nivå finns också nationella och regionala mål som programmet ska bidra till.

Programmet innehåller sex olika prioriteringar som anger de mål som stöden och ersättningarna ska bidra till att nå:

Av figuren framgår vilka prioriteringarna är och hur stor andel av det totala programmet de omfattar. Programmets budget uppgår till drygt 48 miljarder kronor. Budgeten fördelas mellan de olika stödåtgärderna. Stöden och ersättningarna i programmet finansieras gemensamt av Sverige och EU. Varje prioritering är indelad i fokusområden som beskriver stödets syfte mer detaljerat. I programmet används begreppen åtgärd och delåtgärd, där delåtgärder innehåller de stöd och ersättningar som Sverige har valt. Exempel på delåtgärder är stöd till kompetensutveckling, olika investeringsstöd, miljöersättningar och stöd genom lokalt ledd utveckling.

Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet och ansvarar även tillsammans med Sveriges 21 länsstyrelser, Tillväxtverket, Skogsstyrelsen och Sametinget för handläggningen av de olika stöden inom programmet. Myndigheterna har tagit fram handlingsplaner för landsbygdsprogrammet där de beskriver hur de genom sina prioriteringar ska bidra till målen i programmet. I handlingsplanerna framgår förutom prioriteringarna också de kriterier som finns för urval av ansökningar.

Landsbygdsprogrammet för perioden 2014 - 2022 godkändes av EU-kommissionen i slutet av maj 2015. Programmet öppnade i begränsad omfattning för ansökningar redan under hösten 2014. Under 2015 öppnade den större delen av programmet, medan en sista mindre del öppnade i början av 2016. Programperioden är förlängd och sträcker sig till och med 2022.

Övervakningskommittén följer arbetet

För att följa arbetet med landsbygdsprogrammet finns en övervakningskommitté. Kommitténs uppgift är att se till att målen med programmet nås och att arbetet genomförs på ett effektivt sätt.

Övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet 2014–2022 bildades 2015. Kommittén arbetar enligt den arbetsordning den har beslutat om. I arbetet ingår att följa programmets genomförande. Den granskar omfattning och resultat för åtgärderna i programmet och jämför med målen. Kommittén granskar och godkänner även de genomföranderapporter som varje år skickas till EU-kommissionen. Kommittén kan vid behov lämna synpunkter om genomförandet och utvärderingen av programmet.

Övervakningskommittén består av representanter för myndigheter och organisationer som är berörda av landsbygdsprogrammet. Där finns företrädare för regionala och lokala myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och andra organisationer som företräder det civila samhället.

Utvärderingssekretariatet utvärderar arbetet

Uppföljning och utvärdering är en viktig del av programmets genomförande och det görs löpande under hela programperioden. Det görs för att

- programmet ska kunna förbättras, såväl under tiden det genomförs som i senare programperioder
- bedöma om programmet uppnår sina mål
- bedöma om pengarna används på ett effektivt sätt.

Utvärderingarna är ett underlag som ska ge mer kunskap om vilka effekter de genomförda insatserna ger. Mot bakgrund av denna kunskap kan berörda aktörer och beslutsfattare ta ställning till om det behöver göras förändringar. Det är ofta forskare vid högskolor och universitet som gör utvärderingarna.

En grupp av rådgivande forskare från forskningsinstitut, högskolor och universitet hjälper till att föreslå vilka utvärderingar som ska göras. De granskar också kvaliteten på de utvärderingar som görs. Utvärderarna är fristående från Jordbruksverket.

Landsbygdsnätverket sprider information och skapar mötesplatser för ett effektivt genomförande

Det finns ett landsbygdsnätverk som samlar aktörer med koppling till landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt programmet för lokalt ledd utveckling finansierat av regional- och socialfonden. Nätverkets mål är att öka delaktigheten och att programmet ska kunna genomföras på ett bättre och mer effektivt sätt. Landsbygdsnätverket skapar mötesplatser där aktörer på lokal, regional och nationell nivå kan samverka, utbyta erfarenheter och lära av

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

varandra. Här kan aktörerna utveckla samarbeten och metoder som sedan kan användas i arbetet med landsbygdsutveckling.

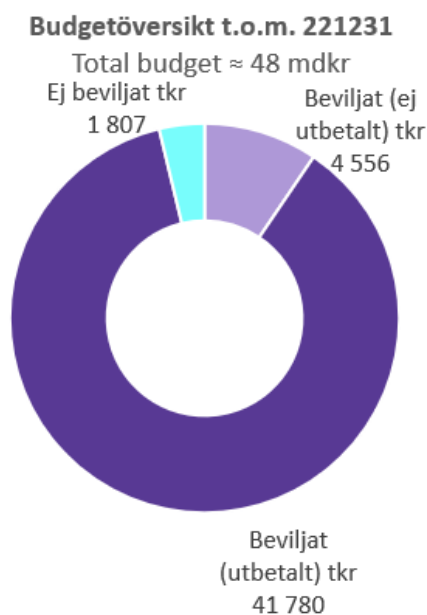
Vad har hänt hittills inom programmet?

Budgetutnyttjande

Till och med december 2022 har stöd beviljats för cirka 4,6 miljarder euro (drygt 46 miljarder kronor), vilket motsvarar ca 97 % av programmets budget. Under 2022 har stöd beviljats för 520 miljoner euro (cirka 5,2 miljarder kronor). Valutakursen är 10,00 kr per euro och den används generellt i rapporten. Det är den fastställda programkursen enligt förordning (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU-budgeten.

Till och med december 2022 har 4,2 miljarder euro (cirka 42 miljarder kronor) betalats ut vilket motsvarar ca 87 % av programmets budget. I detta belopp ingår även de stöd och miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd som genomförts enligt regelverket för programperioden 2007–2013. Utbetalningsbeloppet för år 2022 uppgår till cirka 550 miljoner euro (cirka 5,5 miljarder kronor). Omräkningskursen som används för redovisning av utbetalningsläget är i detta fall den faktiskt gällande kursen vid det tillfälle då utbetalningarna redovisas till EU-kommissionen (till skillnad från redovisningen i rapporten i övrigt).

Utbetalningar kan ske fram till slutet av 2025.

Om du vill läsa mer om landsbygdsprogrammets resultat kan du läsa [här](#). Följ gärna bloggen [Programmen och pengarna](#) så får du löpande information om hur det går.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Uppföljning

Övervakningskommittén för landsbygdsprogrammet 2014–2020 har sammanträtt två gånger under 2022. Kommittén har då bland annat beslutat om den årliga genomföranderapporten för föregående år och fått aktuell information från EU-kommissionen, Näringsdepartementet och förvaltande myndighet.

Utvärdering

Varje år publicerar utvärderingssekretariatet vid Jordbruksverket utvärderingar och uppföljningar. Under 2022 har utvärderingssekretariatet vid Jordbruksverket publicerat tre utvärderingar och tre uppföljningar av landsbygdsprogrammet. En fullständig lista över publicerade utvärderingar och uppföljningar under år 2022 finns i kapitel 2d. Utvalda resultat av utvärderingarna och uppföljningarna återfinns i kapitel 2e.

Det är viktigt att de utvärderingar som görs kommer till nytta. Därför är det en viktig del av utvärderingssekretariatets arbete att sprida resultaten till relevanta målgrupper.

Utvärderingarnas främsta målgrupp är Regeringskansliet och andra aktörer som arbetar med att genomföra och utveckla landsbygdsprogrammet, till exempel myndigheter, organisationer och personer som är verksamma inom lokalt ledd utveckling. Men i målgruppen ingår även andra personer som arbetar med landsbygdsolitik och relaterade frågor eller på andra sätt är berörda eller intresserade.

För att sprida resultaten har vi använt följande kanaler anpassade till målgruppen:

- personlig kommunikation i workshoppar och möten
- digital kommunikation via Jordbruksverkets webbplats och bloggen Programmen och pengarna (se länk ovan)
- direktkommunikation genom riktade utskick av material
- masskommunikation via pressmeddelande

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverket med sina ungefär 127 medlemmar (nationella organisationer och myndigheter) har fortsatt utveckla sin verksamhet baserad på den handlingsplan som utarbetats för programperioden. Styrgruppen, som består av representanter från 15 organisationer och myndigheter, genomför verksamhet främst via ett antal tematiska arbetsgrupper enligt antagen aktivitetsplan för 2021–2022.

Ungefär hälften av medlemmarna är aktiva i arbetsgrupper eller andra tematiska utbyten. Här sker ett omfattande arbete och lärande där deltagarna samlar in, analyserar samt sprider kunskap och erfarenheter inom respektive område. Under 2022 har sex utmaningsdrivna processer genomförts av medlemmar. Även en innovationssupport inom EIP-Agri har varit operativ sedan 2015. Supporten är också förstärkt med en innovationscoach.

En viktig del i verksamheten är att mötas. Det har genomförts 250 träffar och workshops under 2022. Enligt utvärderingar finns en hög belåtenhet hos deltagarna vad gäller kunskaper som de fått vid dessa tillfällen och som de kan använda i sitt fortsatta arbete. Medlemmarna nås med

information bland annat via två nyhetsbrev med fler än 2 200 prenumeranter, podcasten Landet med i genomsnitt 730 lyssningar per avsnitt och webinarier Landet lär med sju webinarier där inspelningarna har visats drygt 500 gånger.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden